

به نام هستی بخش

راهنمای نگارش مقالات (خلاصه مبسوط) هفتمین کنگره انجمن روان‌شناسی ایران

محورهای خلاصه مبسوط

خلاصه مبسوط ساختاری مشابه با مقاله‌های کامل علمی- پژوهشی دارد. خلاصه‌ی مبسوط در اصل بسط‌یافته‌ی چکیده این نوع مقاله‌ها است. بنابراین، در گزارش خلاصه‌ی مبسوط بیش از هرچیز بر تبیین مسأله، روش‌شناسی پژوهش و بحث و تبیین یافته‌ها تأکید می‌شود. در متن زیر، ساختار خلاصه‌ی مبسوط تشریح شده است. امید است نویسندگان یا نویسندگان محترم در جهت درک بهتر دانشجویان و شرکت‌کنندگان از مقاله‌های ارائه شده در همایش موارد ذکر شده را رعایت فرمایند.

عنوان مختصر و متناسب با هدف، محتوا و نتایج مطالعه باشد:

وسط چین شود و با قلم B Titr و اندازه‌ی ۱۲ نوشته شود

عنوان (Title)، با حداکثر ۱۵ واژه باید آیینۀ تمام‌نمای مطالعه انجام شده باشد. اصول زیر را در نوشتن عنوان رعایت کنید:

۱. موجز و مختصر باشد: عنوان چکیده‌ترین بخش یک مطالعه است. پس، آن باید برجستگی موجز از موضوع اصلی مورد مطالعه باشد. یعنی، عنوان حاوی متغیرهای اصلی پژوهش و روابط بین آنها باشد. طول عنوان حداکثر ۱۰ تا ۱۵ واژه باشد و تا حد ممکن به صورت جمله نوشته نشود.
۲. از افزودن خودداری شود: از آوردن نام مکان و زمان مطالعه خودداری شود، مگر آن که مطالعه از نوع **شیوع‌شناسی** باشد یا آن که زمان و/یا مکان مطالعه جز مسأله پژوهش باشد. همچنین، از آنجا که واژه‌های عنوان در نمایه‌سازی (indexing) استفاده می‌شود؛ بنابراین، از واژه‌هایی که به این هدف کمکی نمی‌کنند اجتناب کنید. برای مثال، واژه‌های روش و نتایج به طور معمول در عنوان ظاهر نمی‌شوند، نباید اصطلاحاتی چون **یک مطالعه** یا **بررسی آزمایشی**، **بررسی**، **مقایسه**، **و/یا حتی** در صورت امکان رابطه، اثر، تأثیر، پیش‌بینی، مدل و آزمون را استفاده کرد. در برخی موارد آوردن متغیرهای اصلی مطالعه پشت سر هم کفایت می‌کند. با وجود این، گاهی اوقات اصطلاحی نظیر **یک ترکیب پژوهشی** یا **فر-تحلیل** اطلاعات مهمی را به خواننده بالقوه منتقل می‌کند و در عنوان نیز ذکر می‌شوند.
۳. دقیق باشد: بیان دقیق واژه‌ها یا متغیرهای مورد مطالعه به نمایه‌سازی دقیق و کامل مقاله کمک می‌کند. نباید از مخفف واژه‌ها و/یا واژه‌های جدید استفاده شود.
۴. درست و متناسب باشد: واژه‌ها و اصطلاحات به طور صحیح و بجا مورد استفاده قرار گیرند. برای مثال، در پژوهش‌های آزمایشی واژه‌های **امکان‌سنجی (Feasibility)**، **کارآمدی (efficacy)**، **اثربخشی (effectiveness)** و **کارایی (efficiency)** خود جزء متغیرهای وابسته و پیامد مطالعه محسوب می‌شوند. از آوردن آنها همراه با حرف "بر" و با **متغیرهای وابسته** به‌جد خودداری شود. برای مثال عنوان "اثربخشی درمان فراشناختی بر افسردگی دانشجویان" نادرست است. به جای آن می‌توان نوشت: "اثربخشی درمان فراشناختی در دانشجویان افسرده‌خو". یعنی این واژه‌ها (اثربخشی) همراه با متغیر مستقل (درمان فراشناختی) و گروه خاص مورد مطالعه (در دانشجویان افسرده‌خو) آورده می‌شود.
۵. درب‌گیرنده باشد: عنوان دربرگیرنده‌ی محتوای مقاله، متناسب با هدف‌های پژوهش، و بیانگر نتایج اصلی مطالعه (در صورت جدید بودن) باشد. از این رو، در پژوهش‌های آزمایشی (مداخله‌ای) عنوان باید به گونه‌ای واضح مشکل رفتاری و نوع مداخله را به تصویر بکشد و نشان دهنده اثر متغیر(های) مستقل (یعنی، نوع مداخله) بر متغیر(های) وابسته (یعنی، مشکل رفتاری) باشد. یعنی، به گونه‌ای بیان شود که متغیر وابسته را به عنوان تابعی از متغیر مستقل به تصویر بکشد. لذا، واژه‌هایی نظیر اثر می‌تواند به گونه آشکار در عنوان بیاید یا در آن مستتر باشد. در پژوهش‌های غیر آزمایشی بر حسب تأکید بر روی نمونه خاص، پیدا کردن رابطه بین متغیرها، پیش‌بینی متغیر(های) ملاک از روی متغیرهای پیش‌بین یا مشخص کردن ویژگی‌های روان‌سنجی ابزار نحوه نوشتن عنوان مقاله متفاوت است. پس، عنوان به گونه‌ای نوشته شود که با خواندن آن مسأله پژوهش برای خواننده مشخص شود.

۶. خود-تبیین‌گر باشد: وقتی که عنوان به تنهایی خوانده می‌شود، باید به طور کامل موضوع مورد مطالعه پوشش داده و آن را توضیح دهد. به هر حال، اگر چه وظیفه اصلی عنوان این است که خوانندگان را درباره مطالعه مطلع سازد، اما یک عنوان همچنین به مثابه عبارتی از محتوای مقاله برای هدف‌های چکیده‌سازی (abstracting) و ارجاع در پایگاه‌های متعدد اطلاعاتی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
۷. توصیف‌کننده باشد: عنوان خنثی، بی‌معنی، گمراه‌کننده و نامعرف نباشد بلکه خبر دهنده (پیش‌بینی‌کننده)، توصیفی-تحلیلی و مستقیم باشد. یعنی، از نتایج اتفاق افتاده خبر دهد.
۸. منحصر به فرد باشد: عنوان به گونه‌ای بیان شود که بتواند این پژوهش را از سایر پژوهش‌ها متمایز کند.
۹. جذاب و ژورنالیستیکی نوشته شود: عنوان به اندازه کافی بُرندگی داشته باشد که خواننده را برای گردش در کل مقاله آماده کند و او را برای خواندن مقاله تشویق کند. پس، عنوان فنی نوشته شود و با یک نگاه نظر خوانندگان و شنوندگان را به خود جلب کند.
۱۰. روح مقاله و تابلو راهنما باشد: عنوان بهتر است تابلو راهنمای مقاله باشد و اندیشه اصلی مطالعه را به گونه‌ی ساده خلاصه کند. به بیان واضح‌تر، به خواننده بگوید مقاله درباره چیست و آنها را به صرف زمان برای خواندن مقاله تشویق کند.
۱۱. خلاصه این که، عنوان باید جامع و مانع باشد. یعنی، آن حاوی متغیرهای اصلی پژوهش و روابط بین آنها، نتایج اصلی حاصل از مطالعه، گروه هدف مورد مطالعه و شاید بیانگر مبحث تئوریک تحت مطالعه یا طرح پژوهش یا بافت یا زمینه مورد مطالعه باشد. پس، بر حسب شرایط یک عنوان باید به همه یا بخشی از این پرسش‌ها پاسخ دهد:
 - چه چیزی (what) مطالعه شده است؟
 - چگونه (how) موضوع مطالعه شده است؟
 - چه کسانی (with whom) مطالعه شده‌اند؟- توصیف گروه (جامعه) هدف و واحدهای اندازه‌گیری
 - مطالعه کجا/در چه بافتی (where/in what context) انجام شده است؟
 - چه نتیجه (what result) خاصی به دست آمده است؟

نام نویسنده (گان) مقاله زیر عنوان مقاله نوشته شود^۱، نویسنده مسئول با ستاره مشخص شود^۲، و ۱۲ pt از عنوان فاصله داشته باشد^۳

^۱ مشخصات نویسندگان زیر هم نوشته شوند

^۲ با قلم B Mitra نوشته شوند و اندازه‌ی قلم ۱۱ باشد

^۳ از اسامی به اندازه‌ی ۶ pt فاصله داشته باشد

در نوشتن نام نویسنده(گان) مقاله به نکات زیر توجه فرمایید:

۱. نویسندگانی که در صفحه عنوان فهرست می‌شوند باید صرفاً شامل افرادی باشند که نقش اساسی را در پژوهش ایفا کرده‌اند. همچنین، ترتیب اسامی معمولاً بر اساس میزان مشارکت‌شان در پژوهش فهرست می‌شود.
۲. ابتدا نام کوچک و سپس نام خانوادگی نویسنده (گان)، هر دو به طور کامل زیر عنوان ذکر شوند. از ذکر القابی نظیر، دکتر، مهندس، دکتر، پزشک، استاد، دانشیار، استادیار، پرفسور، مدیر کل، مدیر عامل، رئیس و نظایر این جداً خودداری شود.
۳. وابستگی سازمانی نویسنده (گان) با شماره‌های جداگانه برای هر مؤلف مشخص شود. نمونه‌های رایج وابستگی سازمانی عبارتند از:
 - ✓ برای اعضای هیأت علمی صرفاً ذکر نام گروه آموزشی و دانشگاه (برای مثال، گروه روانشناسی تربیتی، دانشگاه خوارزمی)،
 - ✓ برای نویسنده (گانی) که در مراکز یا مؤسسات علمی وابسته به دانشگاه کار می‌کنند ذکر مکان کار (برای مثال، پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهید بهشتی)،
 - ✓ برای نویسنده (گانی) که در مراکز یا مؤسسات علمی مستقل از دانشگاه کار می‌کنند ذکر نام گروه آموزشی و موسسه (برای مثال، گروه مطالعات زنان، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات اجتماعی)،
 - ✓ برای سایر افراد ذکر درجه علمی و دانشگاه محل تحصیل یا فارغ‌التحصیلی (برای مثال، کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه شاهد) کفایت می‌کند.

توجه: در شکل ۱ شمای کلی نحوه نگارش عنوان، نام و مشخصات نویسندگان مقاله آمده است.

شکل ۱. شمایی از نحوه‌ی نگارش صفحه مشخصات مقاله (۱۰٪ از کل مقاله به صفحه مشخصات مربوط است)

چکیده (راست چین باشد)

- چکیده خلاصه کوتاهی از مقاله با طول حداکثر ۱۰۰ تا ۱۵۰ واژه است. چکیده به عنوان مهمترین پرده نمایشی یا در نقش یک آگهی برای مقاله خدمت می‌کند و فرصتی را برای تحت تأثیر قرار دادن خواننده مهیا می‌کند. اصول زیر برای نگارش یک چکیده مناسب توصیه می‌شود:
۱. چکیده مقاله خلاصه‌ای تک پاراگرافی، مختصر و در عین حال جامع و کامل از نکات اصلی مطالعه است و به خواننده کمک می‌کند تا با یک واریسی سریع با محتوای مقاله آشنا شود. از این حیث مختصر است که باید در حد ۱۰۰ تا ۱۲۰ واژه بیان شود. جامع است چون تمامی نکات اصلی مطالعه را در عبارتهای کوتاه پوشش می‌دهد.
 ۲. این خلاصه‌ی تک پاراگرافی تورفتگی سطر اول را ندارد، اما همه پارگراف از سمت راست و چپ نسبت به متن اصلی به اندازه‌ی 1 cm تورفتگی دارد.
 ۳. چکیده باید به گونه‌ای نوشته شود که خواننده را از مراجعه به متن اصلی مقاله بی‌نیاز سازد؛ یعنی، چکیده باید خود-تبیین‌گر باشد. بنابراین، در تدوین چکیده باید واژه‌های مهم و متغیرهای درون آن به گونه ساده و موجز تعریف شوند.
 ۴. همانند عنوان، چکیده نیز برای بازیابی در پایگاه‌های چکیده‌سازی و نمایه‌سازی مورد استفاده قرار می‌گیرد. از این رو، نوشتن چکیده امری است فنی، لذا باید درست و دقیق نوشته شود.
 ۵. طبق آخرین ویراست APA (۲۰۱۰) یک چکیده خوب باید شامل این ویژگی‌ها باشد: **دقیق باشد** (اطمینان از انعکاس هدف و محتوای دست‌نوشته به درستی)، **غیر ارزشیابانه باشد** (گزارش به جای ارزشیابی)، **منسجم و خواندنی باشد** (با زبانی واضح و یکپارچه نوشته شود؛ از فعل‌ها به جای اسم مصدر و از فعل معلوم به جای فعل مجهول استفاده کنید؛ از زمان حال برای توصیف نتیجه-گیری یا نتایج دارای قابلیت کاربرد مداوم و از زمان گذشته برای توصیف متغیرهای دستکاری شده یا پیامدهای اندازه‌گیری شده و هدف پژوهش استفاده کنید) و **موجز و مختصر باشد** (مختصر باشد و هر عبارت حداکثر اطلاعات را منتقل کند؛ شامل چهار یا پنج مورد از مهمترین مفاهیم، یافته‌ها و تلویحات ضمنی نتایج باشد؛ از واژه‌های خاصی استفاده کنید که فکر می‌کنید دیگران در جستجوی الکترونیکی از آن بهره می‌برند).

یادداشت‌های نویسنده(گان): در پانویس صفحه نخست مقاله نوشته می‌شود.

۱. نام، آدرس محل کار، تلفن، نمابر و آدرس پست الکترونیکی مؤلف برای مقاله‌های تک نویسنده در پانویس صفحه نخست ذکر شود.
 ۲. مقالاتی که بیش از یک نویسنده دارند، نام نویسنده مسئول با علامت * مشخص شود و اطلاعات بند ۳ برای وی ذکر گردد. **توجه:** در صورت مشخص نشدن، نفر اول از سوی هیأت رئیسه کنگره به عنوان نویسنده مسئول محسوب خواهد شود.
 ۳. محل انجام پروژه پژوهشی (یعنی، شرکت‌کنندگان از جایی که انتخاب شدند) به گونه‌ای دقیق و کامل و زمان انجام مطالعه نوشته شود.
 ۴. بهتر است در این قسمت ذکر شود که آیا سازمان خاصی از انجام پروژه حمایت مالی کرده است یا نه؛ برای مثال، آیا گرنتی دریافت شده است.
 ۵. اگر گزارش حاضر مستخرج از پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد یا رساله‌ی دکتری است، این موضوع ذکر شود.
 ۶. اگر گزارش بخشی از یک پروژه مقیاس-بزرگ است بیان شود.
 ۷. قردادانی از مشارکت‌های حرفه‌ای سایر افراد در پژوهش (برای مثال، کمک در اجرای مطالعه، تحلیل داده‌ها، یا انتقاد از مقاله)، و همچنین برای کمک‌های خاص در آماده‌سازی دست‌نوشته (برای مثال، تایپ متن، یا ترسیم شکل‌ها و نقاشی‌ها و تدوین عکس‌ها) انجام شود.
- توجه:** این مورد می‌توان در پایان قسمت بحث و قبل از منابع ذکر شود.

۶. ساختار چکیده مقاله، به ترتیب، شامل عناصر زیر است: **زمینه مسأله** (در یک جمله) که شواهدی را دال بر وجود مسأله با استناد به آمارها یا نظرات متخصصان و/ یا نتایج پژوهش‌ها مطرح می‌کند؛ **هدف اصلی** که قصد و منظور از انجام پژوهش را (در یک جمله) تعیین می‌کند؛ **روش** که در آن اطلاعات مربوط به ویژگی‌های شرکت‌کنندگان، طرح، مداخله‌ها و ابزار (در دو جمله) ذکر می‌شود؛ **یافته‌ها**، که نتایج اصلی و مهم گزارش را (در دو جمله) شامل می‌شود و در نهایت **نتیجه‌گیری‌ها**، به ویژه این که آیا از فرضیه‌های پژوهش حمایت شده است و همچنین بیان تلویحات تئوریک یا عملی یافته‌های مطالعه (در یک جمله) نوشته می‌شود.

کلید واژه‌ها:

۱. کلمه کلید واژه‌ها به صورت بولد در زیر آخرین سطر چکیده نوشته شود و با علامت : دو نقطه از کلید واژه‌ها جدا شود؛ یعنی، **کلید واژه**:
۲. کلید واژه‌ها با علامت نقطه ویرگول (؛) از هم جدا شوند و در یک خط نوشته شوند.
۳. کلید واژه‌ها بین سه تا پنج واژه معمول است و باید از واژگان اصلی مقاله باشد که در بازبایی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
۴. سعی شود کلید واژه‌ها منحصر به واژه‌های استفاده شده در عنوان و چکیده نباشد و شامل برخی واژه‌های اصلی باشد که در بدنه اصلی مقاله از آنها استفاده شده است. پس، هر جا که مناسب باشد از مترادفها استفاده شود.
۵. کلید واژه‌ها باید ترجیحاً رشته علمی، گرایش تحصیلی، تم یا موضوع، طرح مطالعه و بافت مطالعه را منعکس کند.

مقدمه

قسمت مقدمه بخشی از مقاله است که به خواننده فرصت می‌دهد تا: (۱) دلایل انجام پژوهش - مسأله و هدف پژوهش، (۲) چگونه این پژوهش با کارهای قبلی مرتبط است - ادبیات علمی، (۳) فرضیه‌هایی که پژوهشگران تدوین کرده‌اند و (۴) ماهیت کلی طرح پژوهش را بداند. در نگارش مقدمه، از کلیات شروع و به سمت جزئیات حرکت کنید (مدل قیفی).

۱. در ابتدای مقدمه سعی شود زمینه مسأله و سپس خود مسأله بیان شود.
۲. زمینه مسأله باید شواهدی دال بر وجود مسأله را با استناد به آمار، نظرات متخصصان و/ یا نتایج پژوهش‌ها مطرح کند. همچنین، زمینه مسأله باید علل احتمالی بروز مسأله، محدوده و ویژگی‌های آن را مشخص سازد.
۳. بیان مسأله به معنای خاص و فنی واژه، به راستی، همان هدف کلی پژوهش است و هدف (دلیل) انجام مطالعه باید در آغاز مقدمه ارائه شود.
۴. علاوه بر وجود مسأله و سؤال در ذهن پژوهشگر برای توجیه انجام پژوهشی خاص، باید انجام آن پژوهش نیز دارای اهمیت باشد. از این رو، باید در پژوهش خود اهمیت انجام مطالعه را با عبارتهای واضح و روشن بیان کنید.
۵. در بیان اهمیت مسأله، منطق یک مطالعه و دلایل پژوهشگر برای انتخاب مسأله منظور می‌شود. یک مسأله پژوهش زمانی از اهمیت برخوردار است که حد اقل یکی از این ویژگیها را دارا باشد: (۱) فراهم آوردن دانش در یک زمینه خاص، (۲) کمک به تدوین نظریه، (۳) تعمیم پژوهش‌های قبلی (افزایش روایی بیرونی)، (۴) پیشبرد روش‌شناسی پژوهش، (۵) روشن ساختن برخی از مسائل مهم روز.
۶. اگر پژوهش مبتنی بر نظریه یا نظریه‌های خاصی است در حد یک پاراگراف مبانی نظری پژوهش ذکر شود.
۷. پیشینه تجربی پژوهش کوتاه باشد و صرفاً نتایج مطالعات کاملاً مرتبط و اصلی به گونه انتقادی بازنگری شود. ذکر این نکته ضروری است که منظور از بررسی ادبیات پژوهش نقل آن نیست، بلکه یک بازنگری انتقادی است که از خلال این بازنگری مسأله پژوهشی تصریح می‌شود.
۸. پیشینه تجربی به گونه‌ای نوشته شود که مطالعه شما را در چهارچوب پژوهش‌های انجام شده و وسیع‌تر قبلی (یعنی، پایگاه دانش) قرار دهد. به عبارت فنی‌تر، ضرورت مطالعه خود را بر اساس شکاف در یافته‌های قبلی توجیه کنید. بدین منظور، ادبیات علمی مرتبط با مسأله پژوهش باید در یک توالی منطقی نقد و بررسی شود (برای مثال، از نظر تاریخی، یا از عام‌ترین و کم ارتباط‌ترین تا خاص‌ترین و مرتبط‌ترین). همچنین، باید خیلی آشکار نوشته شود که چگونه مطالعه حاضر به طور منطقی از کارهای اولیه استخراج شده است.
۹. مبانی نظری و پیشینه تجربی به گونه‌ای بیان شود که منطقی برای گزاره‌های پژوهش فراهم آورد و در خلال آن متغیرهای مطالعه تعریف مفهومی شوند.
۱۰. فرضیه‌های اصلی پژوهش باید به طور واضح پس از هدف کلی بیان شوند، ترجیحاً به صورت "اگر... پس..." یا روابط پیش بینی شده‌ی بین متغیرهای مستقل و وابسته و هر نوع متغیر مفهومی دیگر (تعدیل کننده یا واسطه‌ای) به شکل ریاضی مشخص شود.
۱۱. در گزارش مطالعه موردی و مطالعه تک آزمودنی مقدمه باید شامل زمینه مسأله، شناسایی مراجع و دلیل ارجاع، راهبردهای سنجش، توصیف مشکل (کیس فرمولیشن بالینی) و در نهایت تدوین فرضیه باشد.

۱۲. به طور کلی، در مقدمه سعی شود مسأله و گستره‌ی آن و هدف‌ها و منطق آنها به گونه بارز مطرح شود و بر مبنای ادبیات پژوهشی گزاره-هایی برای حل این مسأله پیشنهاد شود.

۱۳. ساختار نگارش مقدمه شامل پنج عنصر است که می‌توانند به ترتیب ذکر شده بیانند یا اندکی جابجا شوند:

- a. ابتدا شواهدی دال بر وجود مسأله، ویژگی‌ها، علل احتمالی بروز و گستره آن بیان می‌شود. این قسمت از مقدمه **زمینه مسأله** نامیده می‌شود. ارائه شواهدی از وضعیت متغیر وابسته (مسأله) ترجیحاً همراه با بافتی که متغیر وابسته در آن رخ می‌دهد ضروری است. بدین منظور، جمله‌ای تحت عنوان قلاب روایتی در آغاز زمینه مسأله نوشته می‌شود. قلاب روایتی جمله‌ای ترغیب کننده است که به طور معمول با آمار یا با نظر متخصصان و یا با ذکر نتایج پژوهش‌های انجام شده نوشته می‌شود. مشخص کردن حدود مسأله از طریق متغیرهای پژوهش (شامل مستقل و وابسته) صورت می‌گیرد به گونه‌ای که دیگران را از حریم این مطالعه آگاه می‌کند. همچنین، بهتر است در زمینه مسأله یکی دو جین ارجاع بیاد تا نشان دهد پژوهشگر ادبیات کار را خوانده است و اینک می‌داند که کارش در کجای پایگاه دانش موجود قرار دارد.
 - b. سپس **پیشینه اجمالی** آورده می‌شود. پیشینه به معنای نقل و نقد ادبیات موجود در مورد موضوع پژوهش است. در پیشینه به جای ذکر تک تک نتایج ادبیات به نتیجه‌گیری کلی از نتایج پژوهش‌های انجام شده اشاره می‌شود. قصد پیشینه اجمالی این است که خلاصه‌وار مسأله را توجیه (justify) کند.
 - c. **کمبردها** عنصر پایه‌ای و اصلی قسمت بیان مسأله و مقدمه مقاله است. سعی کنید در حد دو تا سه کمبود را شناسایی و بیان کنید. کمبودها می‌تواند مربوط به مبنای تئوریک مطالعه، چهارچوب مفهومی پژوهش، متمرکز بر روش‌شناسی مطالعه و یا موارد دیگر باشند.
 - d. سپس، **اهمیت مطالعه برای مخاطبان** آورده می‌شود. آوردن اهمیت مطالعه به صورت آشکار و مجزا در این قسمت امری ضروری است. سعی کنید اهمیت علمی و/یا عملی مطالعه را به زبانی ساده و قابل فهم ذکر کنید. همچنین، تک تک جمله‌ها به گونه‌ای نوشته شود که بیانگر اهمیت مسأله باشد و از اول تا آخر پژوهش به گونه‌ای در مقاله گزارش شود که مخاطب فکر کند انجام پژوهش ارزشمند بوده است.
 - e. **هدف کلی** عنصر پایانی قسمت مقدمه است. در بیان هدف کلی باید تمام متغیرهای مورد مطالعه شامل مستقل، وابسته، تعدیل کننده، واسطه‌ای و کنترل (در صورت وجود) همراه با جامعه هدف و بافت مطالعه، به ترتیب ذکر شده، گنجانده شود. هر چند جایگاه اصلی هدف کلی در اینجاست با این حال گاهی در ابتدای مقدمه می‌آید و نقش قلاب روایتی را بازی می‌کند (مکان نوشتن). هدف به زبان پژوهشگر و اول شخص بیان شود (ادبیات نوشتن). در بیان هدف با واضح‌سازی متغیرها، چهارچوب کلی پژوهش، شیوه گزارش نتایج مطالعه و محدوده پروژه پژوهش مشخص می‌شود (راهبرد نوشتن).
۱۴. به طور کلی، هر بخش مقدمه را به عنوان یک ایده در نظر بگیرید و هر کدام را در حد یک پاراگراف بنویسید. فقط بخش پیشینه اجمالی می‌تواند در حد سه پاراگراف باشد.

به طور خلاصه مقدمه مقاله باید موارد زیر را پوشش دهد:

- a. زمینه و بافت مطالعه چیست؟
 - b. در نظریه و پژوهش (و کار بالینی) حاضر چه چیزی این مطالعه را مفید، با اهمیت یا مورد علاقه می‌سازد؟
 - c. در تمرکز [هدف اصلی]، روشها یا طرح این مطالعه چه چیزی متفاوت یا خاص است تا نیاز به مطالعه در این حیطه را مطرح می‌کند؟
 - d. آیا منطق در خصوص سازه‌ها مورد سنجش واضح است؟
 - e. به طور ویژه، هدفها، پیش‌بینی‌ها یا فرضیه‌ها چه بودند؟
۱۵. **نکته:** سعی شود حجم مقدمه %۲۰ از کل حجم مقاله باشد.

روش (فاصله روش با خط قبل و خط بعد از خودش: یک خط فاصله با اندازه‌ی ۱۲pt)

۱. قسمت روش بخش مهمی از مقاله است که به طور مشروح توصیف می‌کند: چه کاری در این مطالعه انجام شده است و چگونه این کار انجام شده است.
۲. اهمیت دارد که در این قسمت اطلاعات کافی ارائه شود چون که: (۱) روش‌های پژوهش مطالعه می‌تواند از حیث کیفیت و تناسب‌شان مورد ارزیابی قرار گیرند، (۲) روایی و اعتبار داده‌های وارسی شوند، و (۴) دیگران می‌توانند برای تکرار مطالعه بر اساس این روش‌ها تلاش جدیدی انجام دهند.

۳. قسمت روش برای سهولت خواندن و وضوح مطالعه شامل سه زیر قسمت است، که به ترتیب عبارتند از:

الف) شرکت‌کنندگان (و طرح پژوهش)

ب) ابزار (یا اندازه‌ها)

ج) شیوه اجرا

بنابراین قسمت روش سه زیر عنوان دارد. ابتدا عنوان اصلی یعنی روش در وسط صفحه نوشته شود. سپس این سه زیر عنوان در بالای متن مربوط به خود نوشته شوند.

۴. تشریح دقیق بخش روش نزدیک شدن به هدف اصلی علم و تکرار پذیر بودن مطالعه را نوید می‌دهد. پس، در گزارش دقیق و مفصل این بخش کوشا باشید.

شرکت‌کنندگان (و طرح پژوهش)

۵. در بخش شرکت‌کنندگان (و طرح پژوهش) هیچ گونه نتیجه‌ای را بیان نکنید.

۶. ابتدا مشخصات شرکت‌کنندگان را ذکر کنید. این که چه کسانی و در کل چه تعدادی انتخاب شده‌اند و تا حد ممکن ویژگی‌های اصلی جمعیت-شناختی شرکت‌کنندگان بیان شود. این اطلاعات کلی امکان می‌دهد که این مطالعه با سایر مطالعات مقایسه شود و تلاش‌ها برای تکرار پژوهش را ممکن می‌سازد.

۷. شرکت‌کنندگان انسانی بر اساس تعداد هر جنس، گروه قومی/ نژادی، ملیت، میانگین یا دامنه سنی، سطح تحصیلات، وضعیت اقتصادی-اجتماعی، نوع آسیب شناسی‌ها و غیره توصیف شوند.

۸. آزمودنی‌های حیوانی (غیر انسانی) بر اساس نوع، گونه، نژاد، جنس، سن و ویژگی‌های وزن و نوع آسیب شناسی توصیف شوند.

۹. محل نگهداری، نحوه مراقبت، و جایجایی آزمودنی‌های حیوانی غیر انسانی باید به طور کامل و کافی توصیف شود تا فرصت ارزشیابی، مقایسه با مطالعات دیگر و تکرارپذیری مطالعه را ممکن سازد.

۱۰. از ذکر واژه آزمودنی به جای شرکت‌کنندگان انسانی جداً خودداری شود.

۱۱. نحوه انتخاب شرکت‌کنندگان انسانی و داوطلب بودن یا نبودن آنها توضیح داده شود. همچنین، تمام کنترل‌هایی که برای جلوگیری از ارباب‌انتخاب افراد صورت گرفته باید ذکر شود.

۱۲. شیوه‌های نمونه‌گیری استفاده شده باید توصیف شود، چون که اعتبار و روایی این شیوه‌ها معرف بودن نمونه را مشخص می‌کند. همچنین، شرایط تعمیم‌پذیری نتایج را تعیین می‌کند.

۱۳. در بخش شرکت‌کنندگان جامعه آماری مطالعه، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه ذکر می‌شود. بنابراین برای این موارد زیر عنوان جداگانه‌ای اختصاص داده نشود.

۱۴. طرح پژوهش، یعنی، شیوه تشکیل یا انتخاب گروه‌ها در انتهای مشخصات شرکت‌کنندگان ذکر شود.

۱۵. طرح پژوهش بر پایه‌ی گزاره‌های مسأله انتخاب می‌شود. به بیان دیگر، طرح به گونه‌ای انتخاب می‌شود که بر اساس آن می‌توان داده‌های مناسبی را برای تأیید یا رد گزاره‌ها فراهم کرد. بنابراین، سعی شود یکپارچگی بین گزاره‌ها و طرح پژوهش رعایت شود.

۱۶. اگر پژوهش از نوع آزمایشی است، نحوه دستکاری متغیر(های) مستقل و شیوه کنترل متغیرهای مزاحم برای شکل‌گیری گروه‌های کاربندی و اگر غیر آزمایشی است نحوه طبقه‌بندی صورت گرفته یا انتخاب گروه‌های از قبل شکل گرفته دقیقاً تشریح شود. برای طرح‌های پیمایشی و همبستگی ذکر نوع مطالعه در ابتدا یا انتهای توصیف مشخصات شرکت‌کنندگان کفایت می‌کند.

۱۷. انتساب شرکت‌کنندگان به شرایط مختلف (سطوح متغیر مستقل) باید بر اساس شیوه‌های استفاده شده و تعداد اختصاص داده شده به هر موقعیت توصیف شود.

۱۸. تعداد افرادی که در هر موقعیت مطالعه ریزش داشتند، همراه با دلایل واضح برای کناره‌گیری آنها و احتمال معرف بودن افرادی که باقی مانده‌اند باید مشخص شود.

۱۹. پرسش‌های هدایت‌کننده‌ی نگارش این زیرقسمت عبارتند از:

a. شرکت‌کنندگان چه کسانی بودند و چه تعدادی از آنها در این مطالعه بودند؟

b. چرا این نمونه در پرتو هدف‌های پژوهش انتخاب شد؟

c. این نمونه چگونه به دست آمد، استخدام شدند و انتخاب شدند؟

d. شرکت‌کننده و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه چه بودند (برای مثال، جنس، سن، قومیت، نژاد و موقعیت اجتماعی-اقتصادی)؟

e. استانداردهای ورود و خروج در نظر گرفته شده، در صورت وجود، چه بودند (یعنی، قواعد انتخاب برای به دست آوردن شرکت‌کنندگان)

- f. چه تعدادی از این شرکت‌کنندگان واجد شرایط و استخدام شده واقعاً انتخاب شدند و در این مطالعه شرکت کردند؟
- g. آیا رضایت شرکت‌کنندگان جلب شده است؟ اگر جامعه ویژه بود، چگونه و از چه کسانی استفاده شده است؟
۲۰. همچنین در نگارش زیر قسمت طرح پژوهش رعایت نکات زیر کمک کننده است:
- a. طرح مطالعه (یعنی، طولی، مقطعی) چیست و چگونه طرح با هدف‌های مطالعه ارتباط پیدا می‌کند؟
- b. چگونه شرکت‌کنندگان به گروه‌ها یا شرایط متناسب شده‌اند؟
- c. طرح شامل چند گروه است؟
- d. چگونه گروه‌ها مشابه و متفاوت بودند (با توجه به این که در مطالعه چگونه با آنها رفتار شده است)؟
- e. چرا این گروه‌ها خاص بودند (در راستای مطرح کردن سوال‌های مورد علاقه)؟

ابزار (یا اندازه‌ها)

۲۱. بخش دوم قسمت روش، ابزار جمع‌آوری داده‌ها و/یا تکالیف انجام شده یا تجهیزات/وسایل به کار برده شده در مطالعه است. این قسمت با واژه **ابزار** مشخص می‌شود.
۲۲. ابزار، وسایل و تجهیزات و مواد و مطالب استفاده شده در مطالعه باید توصیف شوند و دلایل انتخاب آنها توضیح داده شود.
۲۳. در بعضی از مطالعات تکالیفی وجود دارد که شرکت‌کنندگان باید آن را انجام دهند یا موادی وجود دارد که تمام افراد باید از آنها استفاده کنند. این تکالیف یا مواد متغیرهای مستقل یا وابسته نیستند، بلکه بستری را برای وارد شدن به شرایط آزمایشی فراهم می‌کنند. تکلیف و مواد استفاده شده دقیقاً تشریح شوند.
۲۴. به جای نام تجاری از اسم اصلی (generic) مواد استفاده کنید. وسایل و تجهیزات و آزمون‌های تخصصی نیز باید بر اساس نام شرکت سازنده، شماره مدل و آدرس مشخص شود. برای مثال، در برخی مطالعات که از رایانه استفاده شده است، نوع، ویژگی‌ها و تعداد آنها ذکر شود.
۲۵. به هنگام توصیف وسایل پیچیده یا سفارشی، سعی کنید آنها را با تصاویر نمایش دهید.
۲۶. ابزار استفاده شده معمول می‌تواند شامل پرسشنامه، مشاهده، مصاحبه، مقیاس‌های درجه‌بندی و آزمون‌ها باشند. در گزارش ابزار استفاده شده ابتدا این ابزار توصیف شوند، سپس شیوه نمره‌گذاری آنها ذکر شود و در پایان ویژگی‌های روانسنجی (نظیر اعتبار و روایی) آنها نوشته شود.
۲۷. برای حفظ یکپارچگی و سهولت انتقال مطالب به خوانندگان واژه لاتین **reliability** را اعتبار و واژه لاتین **validity** را روایی ترجمه فرمایید.
۲۸. اگر ابزار استفاده شده استاندارد است سعی شود میانگین و انحراف استاندارد آن بر حسب گروه هدف مورد مطالعه ذکر شود.
۲۹. باید همه ویژگی‌های مربوطه آزمایشگاه یا موقعیت‌های میدانی (جایی که مطالعه در آن انجام گرفته است) با جزئیات کامل برای امکان تکرارپذیری، توصیف شوند.
۳۰. در مطالعات آزمایشگاهی (مداخله‌ای) ویژگی‌های اصلی اتاقی را که مطالعه در آن انجام شده است مشخص کنید؛ برای مثال، اندازه، روشنایی، صداگیرها، دوربین‌ها و اثاثیه خاص.
۳۱. در مطالعات میدانی ویژگی‌های اصلی محیطی که مشاهده‌ها در آن صورت گرفته یا مصاحبه‌ها انجام شده یا ابزارهای خود-گزارش تکمیل شده است، مشخص شوند.
۳۲. پرسش‌های هدایت‌کننده‌ی این زیر قسمت عبارتند از:

- a. سازه‌های مورد علاقه چه بودند و آنها چگونه اندازه‌گیری شدند؟
- b. اعتبار و روایی مناسب داده‌ها از پژوهش‌های قبلی (و در مطالعه حاضر) چیست که استفاده از این اندازه‌های را برای هدف‌های حاضر حمایت می‌کند؟
- c. آیا اندازه‌ها و روش‌های چندگانه برای سنجش سازه‌ها استفاده شده است؟
- d. آیا سری یا سبک پاسخ‌ها برای استفاده و تفسیر اندازه‌ها مناسب هستند؟
- e. سنجش چگونه انجام شد؟ توسط چه کسی (یعنی، مشاهده‌گرها)؟ در چه نظمی اندازه‌ها اجرا شد؟
- f. اگر داوران (درجه‌بندی‌کنندگان) متعددی در هر نوع رویه سنجش استفاده شده‌اند، اعتبار (همسانی بین یا درون داوران) در تعبیر دوری‌ها/درجه‌بندی‌ها چقدر است؟

شیوه‌ی اجرا

۳۳. در قسمت **شیوه‌ی اجرا** باید هر عملی را که قبلاً توصیف نشده و پژوهشگر (ان) دیگر برای تکرار مطالعه به دانستن آن نیاز دارند توصیف شود. ترتیب خاص گام‌های برداشته شده برای مطالعه، نحوه آموزش پرسشگران (یا آزمونگران یا آزمایشگران) زمانبندی پژوهش، دستورالعمل داده

- شده به شرکت‌کنندگان و اطلاعات اولیه داده شده به آنها درباره هدف پژوهش و یا نحوه اجرای مطالعه (اجرا فردی بوده یا گروهی، طول مدت زمان اجرا، مکان اجرا و مواردی از این قبیل) نکاتی است که در این قسمت بیان می‌شود.
۳۴. آنچه توسط پژوهشگر و شرکت‌کنندگان از اولین برخوردهایشان تا ارتباط و تماس‌های پایانی انجام شده، باید مرحله به مرحله گزارش شود و اطلاعات کافی برای تکرارپذیری مطالعه مهیا شود.
۳۵. متغیرهای مستقل باید، از طریق مشخص کردن این که چگونه آنها دستکاری و اجرا شده‌اند، به طور عملیاتی تعریف شوند. همچنین، دستورالعمل‌ها، تکالیف و ارائه محرک‌ها باید همه توصیف شوند.
۳۶. متغیرهای وابسته باید، از طریق مشخص کردن این که چگونه آنها اندازه‌گیری شده‌اند، به طور عملیاتی تعریف شوند. مشاهده پاسخ و فنون ثبت و ضبط باید به گونه دقیق توصیف شوند.
۳۷. متغیرهای بیرونی (مداخله) باید، همراه با فنونی که از طریق آن آنها کنترل شده‌اند، مشخص شوند.
۳۸. **استانداردهای اخلاقی** حرفه‌ای و قانونی پیروی شده باید برای هم شرکت‌کنندگان انسانی و هم غیر انسانی ذکر شود.
۳۹. ابزاری که از طریق آنها تأیید تبعیت از استانداردهای اخلاقی صورت می‌گیرد نیز باید تصریح شود.
۴۰. مشوق‌هایی که به انسان‌ها برای قدردانی از شرکت در پژوهش داده شده باید مشخص شود.
۴۱. **طرح پژوهش** استفاده شده در مطالعه باید به شیوه‌ای موجز مشخص شود. برای مثال: این مطالعه از یک طرح عاملی آمیخته $2 \times 3 \times 2$ با اندازه‌های مکرر روی آخرین عامل (همچنین هر عامل از طریق نام و هر سطح از طریق ارزش خود مشخص شود) استفاده کرد. اگر طرح پیچیده است و توصیف آن طولانی است، در زیر قسمت جداگانه‌ای قرار بگیرد.
۴۲. روش‌های جدید را دقیقاً توضیح دهید.
۴۳. مراحل انجام تکالیف (در صورت وجود) به گونه سلسله‌مراتبی و مرحله‌وار بیان شود.
۴۴. در گزارش **مطالعه‌ی موردی و مطالعه‌ی تک آزمودنی** قسمت روش باید شامل روش انتخاب و اجرای کاربردی، عوامل مربوط به درمانگر و طرح پژوهش باشد.
۴۵. موارد زیر را برای نگارش قسمت شیوه‌ی اجرا رعایت کنید:
- مطالعه کجا انجام شده است (موقعیت)؟
 - چه موادی، تجهیزات یا دستگاه‌هایی در این مطالعه استفاده شده است؟
 - چه توالی تقویمی از رویدادها وجود داشت که شرکت‌کنندگان در معرض آن قرار گرفتند؟
 - چه فواصل صرف شده‌ای بین جنبه‌های مختلف مطالعه (یعنی، زمان‌های سنجش) وجود داشت؟
 - به منظور جلوگیری از منابع بالقوه تورش در پیاده‌سازی (اجرای) دستکاری و سنجش‌ها چه برگه‌های واری واری (رویه‌ای) تکمیل شد؟
 - برای اطمینان از این که شرایط همان گونه که قصد شده بود پیش رفت چه واری‌هایی انجام شد؟
 - چه اطلاعات دیگری مورد نیاز است خواننده تا بداند با شرکت‌کنندگان چگونه رفتار شده است و برای آنها چه شرایطی مهیا شده است؟
۴۶. به طور کلی، حجم مطالب نوشته شده در بخش روش بین **۲۵٪ تا ۳۰٪ از کل حجم مقاله** را تشکیل می‌دهد.

نتایج (یافته‌های پژوهش همراه با جدول‌ها و شکل‌های ضروری)

- این بخش صرفاً وسیله‌ای است که پژوهشگران را آگاه می‌سازد آیا گزاره‌های آنها مورد تأیید قرار گرفته است یا نه. بنابراین، گزارش مطالعه باید به گونه‌ای باشد که این بخش را وسیله رسیدن قرار دهد نه این که هدف باشد.
- اگر ضرورتی برای عنوان‌بندی این بخش احساس شد، متغیرهای وابسته باید زیر عنوان‌ها را تشکیل دهند و نه گزاره‌ها. بدین منظور، هر متغیر وابسته ابتدای جمله قرار گیرد و با **علامت دو نقطه** : از عبارتهای توصیف‌کننده خود جدا شود.
- فقط نتایج را به صورت عینی گزارش کنید. یعنی، آنها را تبیین و تفسیر نکنید.
- نتایج را با روش‌ها مرتبط کنید. یعنی، نتایج را به گونه‌ای بیان کنید تا با آنچه در بخش روش بیان کرده‌اید هماهنگ و همسو باشد.
- ابتدا باید یافته‌های اصلی با توجه به مسأله و فرضیه‌های پژوهش ارائه شود. باید نوع تحلیل‌های آماری که برای آزمون هر یک از فرضیه‌های پژوهشی استفاده شده است، همراه با این که در هر مورد آیا تحلیل داده‌ها فرضیه را حمایت کرده یا نه، بیان شود.

۶. سپس باید یافته‌های ثانوی ارائه شود. برای مثال، نتایج غیر منتظره، مقایسه‌های خاص میان سطوح چندگانه متغیرهای مستقل، اثرهای متقابل مرتبه بالاتر، و همچنین هر نوع یافته‌ای که به طور مستقیم به فرضیه‌های پژوهشی مرتبط نیستند.
۷. آماره‌های توصیفی و استنباطی بعد از خلاصه کوتاه باید با جزئیات ارائه شود. آنها باید شامل خلاصه‌های ریاضیاتی داده‌ها و تحلیل‌های معناداری آماری داده‌ها باشد.
۸. آماره‌های توصیفی باید همیشه اندازه و جهت اثرها را نشان دهند.
۹. اندازه‌های گرایش مرکزی (میانگین، میانه یا نما) باید همراه با اندازه‌های پراگندگی (برای مثال، انحراف استاندارد، خطای استاندارد میانگین، واریانس یا دامنه تغییرات) باشد. همچنین، داده‌های خام نباید ارائه شود، مگر آن که مطالعات تک-آزمودنی باشد یا قصد ارائه مثالی را داشته باشید.
۱۰. آماره‌های استنباطی باید شامل ارزش عددی محاسبه شده آزمون معناداری آماری (برای مثال، تحلیل‌های واریانس یا آزمون F؛ آزمون t؛ آزمون کای دو)، درجات آزادی در تحلیل و مقدار دقیق سطح معناداری باشد.
۱۱. مفید و سودمند است تا هم احتمال‌های پسین (ارزش دقیق به دست آمده در مطالعه، برای مثال، $p < 0.03$) و هم احتمال پیشین (ارزش انتخاب شده قبلی برای رد فرض صفر مبنی بر این که عوامل شانس به تنهایی مسبب هر نوع تفاوت به دست آمده در ارزش‌های متغیر وابسته تحت شرایط متغیر مستقل هستند) گزارش شود.
۱۲. توجه داشته باشید که احتمال پیشینی سطح آلفا نامیده می‌شود، و طبق قرارداد در سطح 0.01 یا 0.05 تعیین می‌شود، که برابر با احتمال رد فرض صفر به غلط است، یعنی، احتمال ارتکاب خطای نوع اول. بدین معنا که شانس به تنهایی بتواند نتایج به این بزرگی یا کرانی‌تر را تولید کرده باشد.
۱۳. آزمون‌های معناداری آماری از اندازه نمونه تأثیر می‌پذیرند، و اندازه‌هایی از اعتبار اثر، نه میزان اثر، هستند. اهمیت اندازه نمونه و توان آماری متفاوت تحلیل‌های مختلف باید به هنگام آزمون فرضیه‌های و همچنین به هنگام آزمون مفروضه‌های زیربنایی مدل‌های آماری مد نظر قرار گیرد.
۱۴. اندازه‌های میزان اثر، که به اندازه نمونه وابسته نیستند، تعیین شود، برای مثال نسبت واریانس در متغیر وابسته که توسط متغیرهای مستقل تبیین می‌شود- و بنابراین آنها اهمیت عملی یا قدرت همخوانی را اندازه‌گیری می‌کنند، که باید علاوه بر آزمون‌های معناداری آماری گزارش شوند.
۱۵. در بیان نتایج آزمون‌های آماری ذکر فاصله اطمینان علاوه بر اندازه‌ی اثر بسیار ضروری است. برای نمونه، چند مورد رایج از گزارش نتایج آزمون‌های آماری همراه این دو شاخص آماری بیان می‌شود. مؤلفان محترم مقاله‌های پژوهشی سعی نمایند همانند فرمت زیر نتایج را گزارش کنند.

$$F(2, 177) = 6.30, p = 0.002, \text{est } \omega^2 \approx 0.07$$

$$t(177) = 3.51, p < 0.001, d = 0.65, 95\% \text{ CI } [0.35, 0.95]$$

$$R^2 = 0.12, F(1, 148) = 20.18, p < 0.001, 95\% \text{ CI } [0.02, 0.22]$$

۱۶. در گزارش نتایج مداخلات بالینی سعی شود از شاخص‌های معناداری بالینی، علاوه بر شاخص‌های معناداری آماری و اندازه اثر، استفاده به عمل آید. شاخص تغییر معتبر یا پایدار، رویکرد مقایسه‌های هنجاری و کیفیت زندگی از جمله روش‌های بررسی معناداری بالینی است. در شاخص تغییر معتبر هدف این است که معناداری بالینی تغییر را با کمک روش‌های آماری نشان دهیم. این شاخص بر پایه‌ی انحراف استاندارد نمره بیمار در متغیر پیامد درمان و ضریب بازآزمایی آن متغیر به دست می‌آید. شاخص تغییر معتبر از حیث بالینی دو وجه دارد: (۱) معناداری اندازه تغییر به لحاظ آماری و (۲) قرار گرفتن بیمار هم سطح یا بالاتر از نقطه برشی که این شاخص آن را تعیین کرده است. اگر تفاوت نمره پیش آزمون و پس آزمون بیماری برابر یا بالاتر از نقطه برش محاسبه شده قرار گیرد، می‌توان گفت که وی به حدی از تغییر دست یافته است که از نظر بالینی می‌توان آن را معنادار تلقی کرد. در رویکرد مقایسه هنجاری این پرسش مطرح است که آیا افرادی که درمان شده‌اند از افراد سالمی که در همان جامعه زندگی می‌کنند، غیر قابل تشخیص هستند. در مقوله‌ی کیفیت زندگی، زندگی پس از خروج از درمان بیمار مورد بررسی قرار می‌گیرد که می‌تواند همراه با شاخص‌هایی نظیر رضایت از زندگی همراه باشد. رضایت مشتری (بیمار) از فرایند درمان را نیز می‌توان در همین مقوله قرار داد که می‌تواند یک شاخص بلاواسطه از کیفیت زندگی تلقی شود.
۱۷. تحلیل‌های آماری بر پایه‌ی طرح پژوهش و در راستای تأیید یا رد گزاره‌ها است. تلاش شود که این یکپارچگی رعایت شود.
۱۸. برای ارائه نتایج آماری نیازی به محاسبات نمی‌باشد. از دادن فرمول خودداری شود، مگر در صورت لزوم که کار اصلی بسط و گسترش فرمول است.

۱۹. جدول‌ها و شکل‌ها باید جایی استفاده شود که درک مطالب را تسهیل کنند، نه جایی که دقیقاً چند جمله در متن همراه آن بیاید و سپس جدول دیگر و متن دیگر و به همین ترتیب.
۲۰. همه داده‌هایی که در جدول‌ها و شکل‌ها هستند، فقط خلاصه‌ای را نشان می‌دهند که توجه را به ویژگی‌های اصلی داده‌ها فرا می‌خواند. سعی کنید آنها را توضیح دهید، اما از تکرار متن اجتناب کنید.
۲۱. به هر جدول و شکل تا حد ممکن در نزدیکی آن به مطالب مرتبط و مناسب در متن اشاره کنید (مطالب تصویری نباید هرگز در مقاله بدون ارجاع و اشاره به آنها بیاید).
۲۲. به اندازه مورد نیاز چند جدول یا شکل استفاده شود، زیرا جدول‌ها نسبت به متن و شکل‌ها حتی بیشتر از جدول‌ها برای انتشار هزینه‌بر هستند.
۲۳. جدول‌ها و شکل‌ها به عنوان مکمل متن خدمت می‌کنند؛ آنها نمی‌توانند تمام کار ارتباط را خودشان انجام دهند.
۲۴. جدول‌ها بهترین وسیله برای نشان دادن میانگین‌ها، انحراف استاندارد‌ها، و همبستگی‌ها؛ برای نمایش دادن اثرهای اصلی متغیرهای مستقل؛ و برای خلاصه کردن تحلیل‌های آماری استنباطی هستند.
۲۵. آماره‌های توصیفی را خلاصه کنید و به صورت جدول یا نمودار ارائه کنید و در گزارش نقلی آنها بر روی الگوها و تغییرات مهم تأکید کنید.
۲۶. اگر مطالعه مبتنی بر مقایسه تفاوت‌های گروهی در شاخص‌هایی نظیر میانگین است، صرفاً جدول میانگین‌ها و انحراف استاندارد‌ها کفایت می‌کند.
۲۷. اگر مطالعه مبتنی بر کشف رابطه بین متغیرها و پیش‌بینی است، صرفاً جدول همبستگی‌ها ذکر شود و در این جدول میانگین‌ها و انحراف استاندارد‌ها نیز گنجانده شود.
۲۸. اگر تحلیل عاملی اکتشافی و یا مدلیابی معادلات ساختاری مبنای تحلیل داده‌ها است صرفاً جدول ماتریس (های) همبستگی یا کوواریانس و مدل اصلی گزارش شود. بر روی پیکان‌های مدل ضرایب (و مقدار آماره t داخل پرانتز) ذکر شود. شاخص‌های نیکویی برازش در متن نتایج گزارش شود.
۲۹. **نباید** هر نتیجه‌ای را که شامل عدد است به صورت جدول یا شکل نمایش دهید. لذا از آوردن جدول‌های غیر ضروری نظیر جدول آزمون‌های آماری t ، F ، رگرسیون و غیره به صورت جداگانه جداً خودداری شود.
۳۰. شکل‌ها بهترین وسیله برای نمایش دادن اثرهای متقابل متغیرهای مستقل و برای مقایسه‌های کلی هستند، اما آنها از دقت کمتری نسبت به جدول برخوردارند.
۳۱. در مطالعات تک آزمودنی ارائه شکل (نمودار) نتایج کفایت می‌کند. از آوردن جدول خودداری شود.
۳۲. عنوان‌های جدول‌ها و عنوان‌های (حاشیه‌نویسی‌های) شکل‌ها باید اطلاعات کافی را برای جدول‌های و شکل‌ها برای مستقل بودن خودشان فراهم کنند، اما نکات اصلی و هر نوع تبیین اضافی که فهمیدن را تسهیل می‌کند باید هنوز هم در متن توصیف شود.
۳۳. عنوان شکل شامل شماره شکل، عنوان، و یک توضیح/توصیف روشن‌گر موجز و مختصر است.
۳۴. علائم و اختصارها بخش جدایی‌ناپذیر شکل‌ها هستند که نمادهای استفاده شده را توضیح می‌دهند. اگر علائم درون شکل‌ها قرار نگیرند، آنها باید همراه با اختصارها و واحدهای اندازه‌گیری در عنوان شکل واضح‌سازی شوند.
۳۵. به گونه کلی، واژه‌ی جدول برای جدول‌ها و واژه‌ی شکل برای سایر موارد (نظیر نمودار، عکس، تصویر و...) استفاده می‌شود. در صورت استفاده از جدول و شکل لازم است مطابق سبک APA، عنوان جدول در بالا و عنوان شکل در پایین آن درج گردد. لازم به ذکر است که در عنوان جدول ابتدا نوشته می‌شود **جدول ۱** و در زیر آن عنوان نوشته می‌شود. ضمناً **جدول شماره ۱** نادرست است. در عنوان شکل، ابتدا نوشته می‌شود **شکل ۱** و در ادامه عنوان نوشته می‌شود و با یک نقطه از همدیگر مجزا می‌شود. ضمناً **شکل شماره ۱** نادرست است.
۳۶. شیوه‌ی ارایه جدول‌ها به سبک APA باشد؛ هیچ خط عمودی در جدول موجود نباشد و صرفاً سه خط افقی در جدول دیده شود، مگر آن که چند جدول با یکدیگر ترکیب شود که در این صورت با یک خط افقی جدول‌ها از یکدیگر جدا می‌شوند. نمونه آن در اغلب مقاله‌های لاتین به سبک APA دیده می‌شود.
۳۷. واژه‌های اختصاری و نمادهای استاندارد را برای ارائه نتایج به کار ببرید.
۳۸. هیچگاه جمله را با عدد شروع نکنید. اگر ضرورت داشت عدد را به صورت حروف (۵ را پنج) بنویسید.
۳۹. در نوشته‌های علمی بعضی از واژه‌ها ممکن است معنای آماری خاصی داشته باشند به همین جهت در به کار بردن این واژه‌ها (نظیر Significant معناداری یا Random تصادفی و نه اتفاقی) دقت کنید.

۴۰. **نکته:** جدول‌ها و به دنبال آنها شکل‌ها باید در پایان دست‌نوشته‌ی ثبت شده (مطلقاً در آخر کار) قرار بگیرند تا پردازش و حروف چینی توسط ناشر تسهیل شود. ناشر آنها را در جایگاه‌ها و مکان‌های مناسبی درون بدنه متن باز آرایبی خواهد کرد وقتی مقاله برای چاپ نهایی آماده است (هر جدول و شکل را روی یک برگه جداگانه ثبت کنید).
۴۱. **نکته:** برای برخی ناشران (برای مثال APA)، عنوان شکل باید همه با همدیگر روی صفحه جداگانه ثبت شوند که قبل از مجموعه شکل‌ها قرا می‌گیرند، به جای آن که هر حاشیه نویسی روی صفحه‌های منفرد شکل خودشان بیاند.
۴۲. به طور کلی، این قسمت ۱۵٪ درصد از حجم مقاله را تشکیل دهد.

بحث

۱. قسمت بحث بخشی از مقاله است که تفسیر و ارزشیابی نتایج را در بر می‌گیرد. باید این تفسیر و ارزشیابی‌ها با مسأله و فرضیه‌های پژوهشی ارائه شده در مقدمه مرتبط باشند.
۲. استنباط‌ها و نتیجه‌گیری‌هایی که استخراج می‌شوند باید شامل تعمیم‌پذیری نتایج به شرایط و شرکت‌کنندگانی باشد که در مطالعه شرکت نداشتند.
۳. در این قسمت مؤلف (ان) اختیار به نسبه آزاد دارد تا بحث را به میل خود تدوین و سازماندهی کند، اما به خاطر داشته باشید که تمرکز باید روی مهمترین یافته‌ها در خصوص مسأله و فرضیه‌های پژوهش باشد.
۴. گمانه زنی‌ها در این قسمت مناسب است، اما آنها باید به وضوح مشخص باشند. همچنین آنها باید به نسبه کم و مختصر باشند و ارتباط منطقی شان با داده‌های تجربی یا با تئوری‌ها باید با جزئیات کامل تشریح شود.
۵. ساختار اصلی بحث عبارتند از: (۱) آیا داده‌ها از فرضیه‌ها حمایت می‌کنند؟ یعنی، بررسی اجمالی نتایج پژوهش؛ (۲) چگونه مطالعه به حل مسأله پژوهش کمک می‌کند؟ یعنی، تبیین و تفسیر یافته‌ها؛ (۳) چه نتیجه‌گیری‌های کلی و تلویحات ضمنی (تئوریک، کاربردی و یا روش‌شناختی) وجود دارد که می‌تواند از مطالعه استخراج شود؛ یعنی، مطالعه چه مشارکت و سهمی در پیشبرد دانش فعلی دارد و چگونه با بدنه دانش فعلی سازگار است؟ و (۴) چه شرایطی وجود دارند که تعمیم‌پذیری یافته‌ها را با دشواری مواجه می‌سازد (محدودیت‌ها) و چه راه‌هایی برای غلبه بر این محدودیت‌ها توصیه می‌شود (پیشنهادها). خوانندگان در این قسمت مقاله خواهان پاسخ‌های روشن، بدون ابهام و مستقیم به این سوال‌ها هستند.
۶. اگر ساختار نگارش مقدمه را به مثابه کیفی در نظر بگیریم که از کلیات یعنی زمینه مسأله شروع می‌شود و به جای باریک قیف یعنی گزاره‌ها ختم می‌شود؛ ساختار نگارش بحث مشابه یک قیف وارون است که از جای باریک یعنی بحث و تفسیر در خصوص تک تک نتایج شروع می‌شود و به بالای قیف یعنی نتیجه‌گیری و بسترسازی برای ارائه نظریه و بسط دانش ختم می‌شود.
۷. نخست، بحث را با جمله سراسر و مستقیمی در این باره شروع کنید که آیا نتایج از فرضیه‌ها حمایت می‌کنند یا نه. (**نکته:** می‌توان قبل از این جمله یک بار دیگر هدف اصلی پژوهش را ذکر کرد). سپس، هر نوع ضرورت و تبیین‌های احتمالی، به خصوص در مورد یافته‌های غیر معمول، را بیان کنید.
۸. مشابهت‌ها و تفاوت‌های بین نتایج این پژوهش و مطالعات مرتبط، به ویژه مواردی که در مقدمه نقل شده است، را بیان کنید. پس، تبیین‌های احتمالی همسویی و ناهمسویی نتایج مطالعه با مطالعات دیگران فراموش نشود. این یکپارچگی در تفسیر یافته‌ها در ارزشیابی روایی نتایج کمک می‌کند.
۹. نتایج را با واژه‌ها متفاوت دوباره در این قسمت تکرار نکنید. باید نتایج را با توجه به مسأله پژوهش تفسیر کنید. همچنین، یافته‌های جدید را در مقایسه با یافته‌های دیگران تفسیر کنید.
۱۰. نتایج آماری غیرمعنادار را باید پذیرفت. آنها صرفاً ناکامی پژوهشگر را در نشان دادن اثر معتبر یا روابط ممکن بین متغیرها مطالعه بیان می‌کنند. سعی نکنید آنها را به هر طریق ممکن توجیه کنید.
۱۱. نتایج پیش‌بینی شده و پیش‌بینی نشده را برای به دست آوردن معنا و اصول کلی با یکدیگر ادغام کنید.
۱۲. از طریق بررسی تبیین‌های احتمالی جایگزین نتایج (برای مثال، کنترل ناکافی متغیرهای مزاحم) قسمت بحث را نتیجه‌گیری کنید. سپس به طور خلاصه راهی را برای بهبود مطالعه بیان کنید؛ و سرانجام، هر نوع ایده‌ای را برای بسط دادن پژوهش در مطالعات آینده ذکر کنید.
۱۳. مشخص کنید که چگونه ممکن است متغیرهای مزاحم بهتر کنترل شوند و آنچه به طور بالقوه ارزشمند است با متغیرهای مستقل و وابسته، و تغییرات سودمند ممکن در جامعه (های) شرکت‌کنندگان اصلاح شود مشخص شود.

۱۴. محدودیت‌ها مطالعه، برای مثال، محدودیت‌های روش شناختی اگر آنها ممکن است تاثیر معناداری روی نتایج داشته باشند، را نیز بحث کنید. به هر حال، روی کاستی‌ها اردو ننزید، مگر این که دلیل مستند خیلی خوبی برای فکر کردن در این باره وجود داشته باشد.
۱۵. در بیان محدودیت‌های به مواردی اشاره شود که در ارتباط با یافته‌ها است و تعمیم‌پذیری آنها را با اشکال مواجه می‌سازد. گرفتاری‌های پژوهشگر در این قسمت جایگاهی ندارد.
۱۶. پیشنهادی ارائه شده در راستای حل محدودیت‌ها و به خصوص قابل اجرا باشند.
۱۷. **نکته:** اگر بحث کوتاه و سراسر است، آن را با قسمت نتایج ترکیب کنید. بنابراین، عنوان این گونه خواهد بود "نتایج و بحث" یا "نتایج و نتیجه‌گیری".

۱۸. پرسش‌های هدایت کننده برای تدوین قسمت بحث عبارتند از:

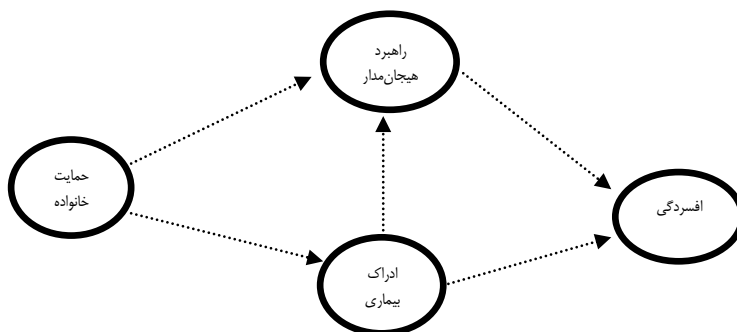
- یافته‌های عمده مطالعه چه بودند؟
- چگونه این یافته‌ها به پژوهش‌های اضافه می‌شوند و چگونه آنها نظریه حاضر را حمایت می‌کنند، رد می‌کنند یا مدافع آن هستند؟
- چه تفسیرهای بدیلی (جایگزینی) می‌تواند روی داده‌ها قرار گیرد؟
- چه محدودیت‌ها یا محدود کننده‌هایی باید روی مطالعه با توجه به موضوعات روش شناسی و طرح اعمال شود؟
- چه پژوهش‌هایی به دنبال این مطالعه می‌توانند انجام شوند تا این رشته را به سمت جلو حرکت دهند؟

۱۹. به طور کلی، این قسمت بین ۲۰٪ تا ۲۵٪ از حجم خلاصه مقاله را تشکیل دهد. اگر قسمت روش ۳۰٪ حجم مطالب را شامل شد این قسمت ۲۰٪ حجم را شکل خواهد داد.

منابع (نخست منابع فارسی و سپس منابع غیرفارسی به ترتیب حروف الفبا)

- منابع شامل فهرستی از تمام منابع اطلاعاتی اشاره شده در متن خلاصه مقاله هستند و نه چیز دیگر. برای مثال: مقاله‌های مجله، ماهنامه، روزنامه، خبرنامه؛ جزوه‌ها؛ کتاب‌ها و فصول کتاب؛ گزارش‌های فنی و دولتی؛ خلاصه مقالات نشست‌ها و سمپوزیوم‌ها؛ پایان نامه‌های کارشناسی ارشد و رساله‌های دکتری؛ رسانه‌های شنیداری-دیداری و الکترونیکی (CD-ROM، اینترنت و غیره)؛ کارهای منتشر نشده، و انتشارات با تیراژ محدود.
- هدف منابع این است که تمام بیانات گفته شده درباره‌ی ادبیات علمی و سایر اطلاعات را مستندسازی کند.
- منابع به معنای این نیست که همه آنچه که در پایگاه‌های اطلاعاتی وجود دارد در اینجا آورد شود. به راستی، منابع باید بر اساس ارتباط و تناسب خاص‌شان با پژوهش در حال گزارش خردمندانه انتخاب شوند. پس در گزینش منابع معتبر، علمی، مرتبط، جدید و جامع کوشا باشید.
- سعی کنید در متن مقاله از **مرتبطترین** و تا حد امکان **جدیدترین** منابع در مورد موضوع مورد مطالعه استفاده کنید.
- نکته:** برخی از مؤلفان در متن اصلی مقاله از منابع زیادی استفاده می‌کنند، اما در انتها فقط تعدادی از آنها را ذکر می‌کنند. این خلاف رویه‌های علمی است. همه منابع باید فهرست شوند.
- در فهرست منابع، منابع بر اساس حروف الفبا (فارسی و غیر فارسی جداگانه) فهرست شوند.
- در خصوص نحوه نگارش فهرست منابع انتهایی مقاله به جدول ۱ مراجعه نمایید. یک شکل و چندین جدول راهنما نیز در زیر ارائه شده است.
- این قسمت همراه با عنوان و نام مؤلف (ان) ۵٪ از حجم کل مطالب را تشکیل دهد.

نوع منبع	چگونگی نگارش
مقاله در مجلات چاپی	نام خانوادگی و نام نویسنده یا مؤلفان. (سال انتشار). عنوان مقاله. نام نشریه، دوره، شماره، و صفحات. فقط نام نشریه و دوره (Volume) ایتالیک شود.
مقاله زیر چاپ	نام خانوادگی و نام مؤلف یا مؤلفان. (زیر چاپ). عنوان مقاله. نام نشریه. فقط نام نشریه ایتالیک شود.
کتاب (تالیف)	نام خانوادگی و نام مؤلف یا مؤلفان. (سال انتشار). عنوان کتاب. مکان نشر: ناشر. فقط عنوان کتاب ایتالیک شود.
کتاب (ترجمه)	نام خانوادگی و نام مؤلف یا مؤلفان. (سال انتشار). عنوان کتاب. نام و نام خانوادگی مترجم / مترجمان (تاریخ انتشار اثر ترجمه شده). مکان نشر: ناشر. فقط عنوان کتاب ایتالیک شود.
کتاب ویراست شده	نام خانوادگی و نام ویراستار یا ویراستاران (ویراست شده). (سال انتشار). عنوان کتاب. مکان نشر: ناشر. فقط عنوان کتاب ایتالیک شود.
دانشنامه‌ها و فرهنگ‌ها	نام خانوادگی و نام (ویراستار یا ویراستاران). (سال انتشار). نام دانشنامه یا فرهنگ. مکان نشر: سال انتشار. فقط نام دانشنامه یا فرهنگ ایتالیک شود.
کتاب بدون نویسنده یا ویراستار	عنوان کتاب (ویراست). (سال). مکان نشر: ناشر. فقط عنوان کتاب ایتالیک شود.
کتاب حاوی چکیده یا خلاصه مقاله‌ها	نام خانوادگی و نام مؤلف یا مؤلفان. (نام ماه به حروف و سال). عنوان چکیده یا خلاصه. عنوان کتاب. مکان نشر: ناشر. فقط عنوان کتاب ایتالیک شود.
سازمان یا نهاد منتشر کننده	نام سازمان یا نهاد. (سال انتشار). عنوان کتاب یا کار. مکان نشر: ناشر. فقط عنوان کتاب یا کار ایتالیک شود.
مجموعه مقالات یا فصل کتاب	نام خانوادگی و نام مؤلف یا مؤلفان. (سال انتشار). عنوان فصل. در نام و نام خانوادگی ویراستار یا ویراستاران (ویراست شده)، عنوان کتاب (صص XXX-XXX). مکان نشر: ناشر. فقط عنوان کتاب ایتالیک شود.
رساله‌ها یا پایان‌نامه‌ها	نام خانوادگی و نام مؤلف. (سال). عنوان رساله یا پایان‌نامه. رساله دکتری (پایان نامه کارشناسی ارشد) منتشر نشده. نام دانشکده. نام دانشگاه. فقط عنوان رساله یا پایان‌نامه ایتالیک شود.
پروژه‌های پژوهشی صفحه وب	نام خانوادگی و نام مؤلف یا مؤلفان. (سال انتشار). عنوان کار. بازبایی شده در ماه، روز، سال از منبع URLs. فقط عنوان کار ایتالیک شود.
مجلات اینترنتی	نام خانوادگی و نام مؤلف یا مؤلفان. (سال انتشار). عنوان مقاله. نام نشریه، دوره (شماره)، و صفحات. بازبایی شده در ماه، روز، سال از منبع URLs. فقط نام نشریه و شماره ایتالیک شود.

شکل ۲. مدل ساختاری رابطه بین افسردگی، ادراک بیماری، راهبردهای مقابله و حمایت اجتماعی

جدول ۲

شمای سر عنوان‌های مقاله

عنوان مقاله

نام و نام خانوادگی مؤلف (ان)
وابستگی سازمانی نویسنده (گان) با ذکر شماره

چکیده

کلیدواژه:

مقدمه

روش

شرکت‌کنندگان و طرح پژوهش

ابزار اندازه‌گیری

شیوه اجرا

نتایج

بحث

سپاسگزاری: (در صورت لزوم)

منابع

جدول ۳

شمای تیترهای اصلی و فرعی و نوع و اندازه‌ی قلم

B Titr 14 pt عنوان مقاله

B Mitra 12 pt اسامی نویسندگان

B Mitra 10 pt مشخصات نویسندگان

B Titr 12 pt عنوان بخش اصلی

B Titr 11 pt عنوان زیر بخش

B Mitra 10 pt چکیده

B Mitra 12 pt متن اصلی

B Mitra 10 pt جدول‌ها و شکل‌ها

B Mitra 10 pt پانویس‌ها

B Mitra 10 pt منابع فارسی

Times New Roman 10 pt منابع لاتین

جدول ۴

میانگین‌ها (ستون ۱)، انحراف استاندارد‌ها (ستون ۲)، اعتبارها (قطر) و همبستگی‌های (زیر قطر) متغیرها

متغیرها	M	SD	۱	۲	۳	۴
۱. افسردگی	۴/۵۹	۱/۰۰	۰/۸۸			
۲. اضطراب	۳/۴۸	۰/۹۰	۰/۵۹	۰/۹۰		
۳. شادکامی	۲/۹۰	۰/۷۶	-۰/۷۲	-۰/۲۷	۰/۷۹	
۴. خودکارآمدی	۳/۵۷	۰/۸۴	-۰/۱۵	-۰/۵۷	۰/۶۶	۰/۸۷

نکات مورد توجه

- ✚ مقاله یا به عبارت دیگر خلاصه مبسوط در حد ۴ صفحه (و حداکثر در ۶ صفحه) با نوع و اندازه‌ی قلم تعیین شده برای هر قسمت تدوین شود. به مقالات بیش از این تعداد صفحه پذیرش داده نخواهد شد.
- ✚ مقاله اصیل و پژوهشی بوده و پیش از این در جایی به چاپ نرسیده و یا ارائه نشده باشد.
- ✚ مسئولیت محتوای علمی مقاله بر عهده مؤلف (ان) است.
- ✚ در متن مقاله تمام اصول و قواعد نگارشی رعایت شود. برای مثال علامت‌های نقطه، ویرگول و نقطه ویرگول به واژه‌ی قبل خود می‌چسبند و واژه‌ی بعد با یک فاصله از آنها نوشته می‌شود. همچنین علامت پرانتز باز به واژه‌ی بعدی (و علامت پرانتز بسته به واژه‌ی قبلی خود) می‌چسبند و به ترتیب واژه‌ی قبل از و بعد از آن با یک فاصله نوشته می‌شود.
- ✚ اسامی داخل متن همه فارسی باشد. تنها اسامی افرادی که در فهرست منابع موجود نیست در متن و در داخل پرانتز به صورت لاتین نوشته شود.
- ✚ واژه‌های اصلی و مهم مقاله و اسامی مکان‌ها یا مواد خاص در متن و روبروی واژه‌ی مربوط (و داخل پرانتز) به صورت لاتین نوشته شود. از پانویس کردن واژه‌ها جداً خودداری فرمائید.
- ✚ موارد استنادی در داخل متن به صورت (نام خانوادگی، سال اثر) آورده شود.
- ✚ بار دیگر یادآور می‌شود که به استثنای یادداشت‌های نویسنده (گان) در صفحه نخست مقاله هیچ گونه پانویسی وجود نداشته باشد.
- ✚ مقاله حتماً در دو فرمت هم Word و هم PDF به دبیرخانه کنگره ارسال شود.